

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ І ЖУРНАЛІСТИКИ

«Затверджую»

В.о ректора **Володимир КРАВЕЦЬ**

27 березня 2025 р.

ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

для вступників на основі повної загальної середньої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня фахового молодшого бакалавра чи молодшого спеціаліста

ТЕРНОПІЛЬ-2025

Програма співбесіди з української мови для вступників на основі повної загальної середньої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня фахового молодшого бакалавра чи молодшого спеціаліста. Тернопіль, 2025. 8 с.

Укладачі програми:

Вербовецька Оксана Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики

Свистун Ніна Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики

Вишневська Галина Богданівна – кандидат філологічних наук, викладач кафедри української мови та славістики.

Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту з української мови для абітурієнтів ТНПУ ім. В. Гнатюка розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови та літератури для 5-9 і 10-11 (рівень стандарту, академічний рівень) класів загальноосвітніх навчальних закладів, чинних навчальних програм із зазначених дисциплін для педагогічних коледжів і програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури на 2025 рік, затверджених Міністерством освіти і науки України, з урахуванням вимог програми вступних випробувань до вищих навчальних закладів.

Матеріал програми охоплює такі розділи: «Фонетика», «Лексикологія», «Фразеологія», «Лексикографія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис», «Пунктуація», «Орфографія», «Стилістика».

Метою іспиту з української мови є: виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень абітурієнтів; оцінка ступеня підготовленості вступників до подальшого навчання у вищому навчальному закладі.

Завданням іспиту з української мови є виявлення та оцінка рівня філологічного мислення; здатності застосовувати набуті знання та вміння у повсякденному житті, при аналізі мовних явищ; здатності застосовувати норми літературної мови; сформованості комплексного філологічного уявлення про основні процеси функціонування мови; здатності реалізовувати філологічні компетенції у майбутній трудовій діяльності, виявлення рівня сформованості філологічної культури.

Учасники іспиту повинні: знати та оперувати основними поняттями з фонетики, лексики, фразеології, морфології, синтаксису, орфографії, стилістики, пунктуації; мати комплексне уявлення про стан функціонування мови; володіти елементами філологічної культури – усною та писемною українською літературною мовою; уміти використовувати методи дослідження мовних явищ.

Перелік питань

Українська мова

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі.
2. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*.
3. Склад. Наголос.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Чергування звуків.
6. Багатозначні і однозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
7. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
8. Діалектна, професійна, розмовна лексика.
9. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика, лексичні запозичення з інших мов.
10. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання.
11. Застарілі слова. Неологізми.
12. Стійкі словосполучення. Джерела фразеологізмів.
13. Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

14. Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.
15. Морфологія як розділ мовознавства. Самостійні та службові частини мови. Вигук.
16. Іменник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
17. Лексико-семантичні групи іменників. Власні та загальні назви, істоти і неістоти.
18. Граматичні категорії іменників.
19. Граматична категорія роду іменників.
20. Граматична категорія числа іменників. Відмінки іменників.
21. Поділ іменників на відміни та групи.
22. Прикметник. Граматичні категорії прикметників.
23. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння прикметників.
24. Числівник. Граматичні категорії числівників.
25. Кількісні числівники, їх відмінювання.
26. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
27. Займенник. Граматичні категорії займенників, розряди за значенням.
28. Займенник як частина мови. Відмінювання займенників.
29. Дієслово. Граматичні категорії дієслів.
30. Дієслово як частина мови. Форми дієслів.
31. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Граматичні категорії дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.
32. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівниковий зворот.
33. Прислівник. Розряди прислівників за значенням.
34. Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.
35. Сполучник як службова частина мови.
36. Частка як службова частина мови.
37. Словосполучення, його характеристика.
38. Просте речення. Класифікація простих речень.
39. Головні і другорядні члени речення, способи їх вираження.
40. Просте ускладнене речення.
41. Речення з однорідними членами; розділові знаки при них.
42. Речення зі вставними і вставленими компонентами, звертаннями; розділові знаки при них.
43. Речення з відокремленими членами речення; розділові знаки при них.
44. Складне речення. Типи складних речень.
45. Складносурядні речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
46. Складнопідрядні речення. Однорідна та неоднорідна підрядність.
47. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.
48. Складні речення з різними видами зв'язку.
49. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.
50. Стили мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції.
51. Орфографія. Принципи української орфографії.
52. Правила вживання м'якого знака.

53. Правила вживання апострофа.
54. Правопис складних слів.
55. Правопис слів іншомовного походження.

Структура і зміст іспиту, форма проведення

Структура програми співбесіди охоплює весь зміст курсу української мови. Випробування відбувається в усній формі (співбесіда) на основі питань з різних розділів української мови, затверджених головою приймальної комісії. Час на підготовку – 30 хв.

Критерії оцінювання відповідей на екзамені:

Відповідь на екзамені оцінюється предметною комісією з української мови за шкалою оцінювання від 0 до 200 балів.

Відповідь оцінюється 180–200 балами тоді, коли абітурієнт глибоко розуміє та може вільно і змістовно викласти основні мовознавчі поняття, вільно орієнтується в навчальному матеріалі, уміє аналізувати мовні явища.

Відповідь оцінюється 160–179 балами тоді, коли абітурієнт загалом розуміє та може досить повно сформулювати і пояснити основні мовознавчі терміни та поняття, майже вільно орієнтується навчальному матеріалі, володіє навичками мовного розбору.

Відповідь оцінюється 140–159 балами тоді, коли абітурієнт розуміє та може сформулювати і пояснити лише деякі мовознавчі поняття, в основному орієнтується в навчальному матеріалі, дає загальну характеристику окремих мовознавчих питань, але не завжди вміє пояснити їх застосування на практиці, неповністю володіє навичками мовного аналізу.

Відповідь оцінюється 124–139 балами тоді, коли вимоги до попереднього пункту не виконані: абітурієнт лише відтворює навчальний матеріал, але не встановлює причинно-наслідкових зв'язків, не розуміє основних мовознавчих понять, його знання загалом мають хаотичний характер.

Відповідь оцінюється 100–123 балами тоді, коли вступник з допомогою викладача або з використанням наукової літератури відтворює незначну частину навчального матеріалу, дає визначення окремих лінгвістичних понять, дає їх неповну характеристику; у відповідях допускає суттєві помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; не має достатніх теоретичних знань та практичних вмінь; не ознайомлений або мало опрацював рекомендованої літератури.

Вважається, що абітурієнт склав іспит, якщо він набрав не менше 100 балів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література: збірник завдань у тестовій формі. Київ: Грамота, 2021. 496 с.
2. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. 6-ге видання, виправл. доповн. Київ: Грамота, 2016. 560 с.
3. Білецька О. Українська мова і література: тренажер для підготовки до ЗНО і ДПА. Тернопіль: Підручники і посібники, 2022. 144 с.
4. Доленко М. Т. Сучасна українська мова. М. Т. Доленко, І. І. Дацюк, А. Г. Кващук. Київ: Вища шк., 1987. 352 с.
5. Заболотний О. Українська мова і література. Повний курс підготовки до ЗНО. Київ: Літера ЛТД, 2019. 416 с.
6. Історія української літератури ХХ століття: у 2 кн. Кн. 1: підручник / за ред. В.Г. Дончика. Київ: Либідь, 1998. 450 с.
7. Історія української літератури ХХ століття: у 2 кн. Кн. 2: Друга половина ХХ століття: підручник. За ред. В.Г. Дончика. з К.: Либідь, 1998. 456 с.
8. Ковтюх С. Л. Репетитор (як навчитися грамотно писати): навчальний посібник з практичного курсу української мови. С. Л. Ковтюх. з 3-є вид., випр. й допов. з Київ: «ВД «Професіонал», 2007. з 592 с.
9. Омельчук С., Блажко М. Правописний практикум з української мови (норми нової редакції українського правопису). Київ: Грамота, 2020. 224 с.
10. Срібний птах. Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Част. II. Упоряд. Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, А.Б. Гуляк. Київ: Освіта, 2004. 576 с.
11. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник. А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ: Знання, 2010. 374 с.
12. Сучасна українська літературна мова: підручник. М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища школа, 2003. 430 с.
13. Сучасна українська літературна мова: підручник. О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко. За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 1997. 400 с.
14. Ткачук Т. Українська мова: комплексне видання для підготовки дл ЗНО і ДПА: тести:Ч.1. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2021. 304 с.
15. Ткачук Т. Українська мова: комплексне видання для підготовки для ЗНО і ДПА: тести:Ч.2. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 288 с.
16. Українська мова: енциклопедія. Голова ред. кол. В. М. Русанівський; вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
17. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 282 с.
18. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. 4-е вид. Київ: Освіта, 2000. 254 с.
19. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. Київ: Рідна мова, 1998. 223 с.
20. Ющук І. П. Українська мова. 52 уроки грамотності. 2232 тести. Довідник для учнів 5-11 класів та абітурієнтів. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 240 с.